19. 8. 2014

ID: 95018

Vady zboží, poučovací povinnost

Poučovací povinnost stanovená v § 118a o. s. ř. je vybudována na objektivním principu; potřeba poskytnout poučení není podmíněna tím, zda se o ní soud prvního stupně vůbec dozvěděl. Jestliže soud prvního stupně účastníku potřebné poučení neposkytl, ačkoliv se tak mělo z pohledu odlišného právního názoru odvolacího soudu stát, porušil ustanovení § 118a o. s. ř. Reparovat v takovém případě absenci příslušného poučení postupem podle ustanovení § 213b odst. 1, části věty před středníkem, o. s. ř. je v odvolacím řízení založeném na systému neúplné apelace odvolacímu soudu ustanovením § 213b odst. 1, části věty za středníkem, o. s. ř. zapovězeno; ustanovení § 205a odst. 1 písm. d) o. s. ř., které připouští výjimku ze zákazu uplatnění nových skutečností a důkazů, se na posuzovanou procesní situaci nevztahuje. Na ni pamatuje ustanovení § 213b odst. 2 o. s. ř., které případ, kdy potřeba uvést další tvrzení nebo důkazy vyplyne z odlišného právního názoru odvolacího soudu, kvalifikuje jako vadu řízení, čímž se rozumí vada, jejíž náprava za odvolacího řízení nemohla být zjednána a musí mít tudíž za následek zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně podle ustanovení § 219a odst. 1 písm. a) o. s. ř.

Vědomost prodávajícího v úpravě § 428 odst. 3 obch. zák. se neváže k vadám zboží, nýbrž ke skutečnostem, jichž jsou vady důsledkem.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24.6.2014, sp.zn. 32 Cdo 1519/2012)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce Z. T., zastoupeného JUDr. M.K., advokátkou, se sídlem v K., proti žalovanému M. Z., zastoupenému Mgr. Z.M., advokátem, se sídlem v P., o zaplacení částky 278.000,- Kč, vedené u Okresního soudu v Přerově pod sp. zn. 13 C 41/2009, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. října 2011, č. j. 15 Co 481/2010-204, tak, že rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. října 2011, č. j. 15 Co 481/2010-204 se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

V souzené věci se žalobce domáhal zaplacení částky 278.000,- Kč oproti vydání v žalobě specifikovaného osobního automobilu (dále též jen „vozidlo“). Žalovaná částka představuje kupní cenu, kterou za vozidlo uhradil na základě kupní smlouvy, od níž odstoupil pro vady vozidla.

Okresní soud v Přerově rozsudkem ze dne 12. srpna 2010, č. j. 13 C 41/2009-176, žalobě vyhověl. Krajský soud v Ostravě k odvolání žalovaného v záhlaví označeným rozhodnutím rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o věci samé změnil a žalobu zamítl. Dále pak rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů.

Odvolací soud poté, co zčásti zopakoval dokazování, vyšel ze skutkových zjištění, podle nichž žalobce a žalovaný, ten zastoupen na základě smlouvy o zprostředkování ze dne 2. dubna 2008 J. T., podnikatelem provozujícím autobazar (dále též jen „zprostředkovatel“), uzavřeli dne 27. května 2008 kupní smlouvu, na jejímž základě žalovaný převedl na žalobce vlastnictví vozidla za kupní cenu ve výši 278.000,- Kč. Ve smlouvě bylo dohodnuto, že práva a povinnosti z této smlouvy se řídí obchodním zákoníkem. Žalobce reklamačním listem ze dne 24. června 2008 uplatnil u zprostředkovatele (označeného v listině jako „dodavatel – pověřený zástupce“) vady vozidla – vadnou tzv. komfortní jednotku a chybějící klíč, načež zprostředkovatel reklamační list zaslal na adresu

žalovaného (zásilka se vrátila nevyzvednutá) a posléze komfortní jednotku nechal opravit na své náklady. Dopisem ze dne 25. července 2008 adresovaným zprostředkovateli (opět označenému jako „dodavatel – pověřený zástupce“) žalobce projevil vůli od kupní smlouvy odstoupit z důvodu, že vada vozidla nebyla odstraněna, a dopisem ze dne 17. září 2008 adresovaným žalovanému vyzval žalovaného k vrácení kupní ceny. Dopisem ze dne 20. května 2010 adresovaným žalovanému pak žalobce projevil vůli odstoupit od kupní smlouvy pro vadu tzv. komfortní jednotky s tím, že tato vada musela existovat již v době převzetí vozidla.

Odvolací soud se především neztotožnil s právním názorem soudu prvního stupně, jenž dohodu o podřízení závazkového vztahu úpravě obchodního zákoníku shledal neplatnou podle ustanovení § 262 odst. 1 věty druhé obchodního zákoníku (zákona č. 513/1991 Sb., zrušeného ke dni 1. ledna 2014, dále též jen „obch. zák.“) na základě úvahy, že oba účastníci smlouvy jsou fyzické osoby – nepodnikatelé a režim obchodního zákoníku směřuje ke zhoršení právního postavení jich obou, resp. že režim občanského zákoníku je pro žalobce příznivější. Odvolací soud dovodil, že v situaci, kdy oba účastníci smlouvy jsou nepodnikatelé, nelze podřízení jejich závazkového vztahu režimu obchodního zákoníku vyloučit podle ustanovení § 262 odst. 4 obch. zák.; argumentoval, že toto ustanovení lze aplikovat pouze tehdy, je-li jeden z účastníků smlouvy podnikatelem, neboť jeho účelem je ochrana nepodnikatele jako slabší smluvní strany.

Správným odvolací soud neshledal ani závěr soudu prvního stupně, že zprostředkovatel byl žalobcem zmocněn k uplatnění nároku z odpovědnosti za vady. Zdůraznil, že pouhé odeslání reklamačního listu (v němž je zprostředkovatel označen jako zástupce dodavatele) žalovanému jako jednání v zastoupení žalobce vyhodnotit nelze. Neobstojí pak ani závěr, že zprostředkovatel byl zmocněn žalovaným k přijetí a vyřízení reklamace, neboť ze smlouvy o zprostředkování takové zmocnění nevyplývá. Nebylo-li dohodnuto, že zprávu o vadách je kupující oprávněn podat jiné osobě než prodávajícímu, pak oznámením vady pouze zprostředkovateli vada vytčena nebyla. Na základě toho odvolací soud s poukazem na ustanovení § 428 odst. 1, 2 obch. zák. usoudil, že žalovanému byla vada komfortní jednotky oznámena až doručením žaloby dne 29. ledna 2009, tedy později než 6 měsíců poté, co žalobce vadu zjistil. Při úvaze o možné aplikaci ustanovení § 428 odst. 3 obch. zák. odvolací soud dospěl k závěru, že zjištění o existenci vady v době prodeje učiněná soudem prvního stupně ze znaleckého posudku nemohou obstát, mělo-li vozidlo v době znaleckého zkoumání komfortní jednotku vyměněnou, a navázal úvahou, že nebylo-li prokázáno, že v době převzetí mělo vozidlo vadu, pak nemohlo být ani prokázáno, že o takové vadě prodávající mohl vědět. Odvolací soud uzavřel, že žalobce podal žalovanému zprávu o vadě nikoliv bez zbytečného odkladu poté, co ji zjistil, a žalovaný tuto skutečnost namítl, vzhledem k ustanovení § 428 odst. 1 a odst. 2 obch. zák. tedy žalobci právo z vad přiznáno být nemůže. Žádné právní účinky pak nemůže mít ani odstoupení od smlouvy ze dne 20. května 2010.

Rozsudek odvolacího soudu výslovně v obou jeho výrocích, podle dovolací argumentace však toliko ve výroku o věci samé, napadl žalobce dovoláním, jež co do přípustnosti opírá o ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu, ve znění účinném do 31. prosince 2012 (dále jen „o. s. ř.“), a jímž ohlašuje dovolací důvod stanovený v § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., namítaje, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Dovolatel především brojí proti právním závěrům odvolacího soudu v otázce aplikace ustanovení § 262 odst. 4 obch. zák. Zdůrazňuje, že zástupcem prodávajícího byl podnikatel, jehož předmětem podnikání je prodej vozidel. Ten v rámci své podnikatelské činnosti de facto kupní smlouvu za prodávajícího uzavíral a předkládal dovolateli návrh kupní smlouvy, jejíž obsah stanovil, včetně dohody o podřízení závazkového vztahu obchodnímu zákoníku, aniž měl dovolatel možnost na něm vyjednáváním cokoliv změnit. Dovolatel zpochybňuje posouzení, podle něhož se za těchto okolností jednalo na obou stranách o nepodnikatele, zdůrazňuje, že jako smluvní strana nezastoupená podnikatelem byl ve slabším postavení než prodávající, a prosazuje názor, že citované ustanovení lze

použít též v případě, kdy dohodu podle ustanovení § 262 odst. 1 věty první obch. zák. uzavřou „nepodnikatelé z nichž jeden je zastoupen podnikatelem a předmětem jejich závazkového vztahu je prodej vozidla prostřednictvím tohoto podnikatelského subjektu“.

Dovolatel vytýká odvolacímu soudu též nesprávné posouzení rozsahu zmocnění zprostředkovatele. Má za to, že byl z jednání zprostředkovatele a z jeho postavení v dobré víře, že je oprávněn za žalovaného jednat ve všech věcech souvisejících s prodejem vozidla, tedy včetně uplatnění reklamace a odstoupení od smlouvy. Poukazuje na to, že jako zákazník autobazaru nemohl tušit, jaký rozsah zmocnění byl sjednán, přičemž mu podle jeho přesvědčení nelze připisovat k tíži, že nevyžadoval předložení plné moci. Zároveň argumentuje ve prospěch názoru, že pokud byl „autobazar“ zmocněn k uzavření kupní smlouvy, jakož i k tomu, aby se zúčastnil všech jednání v této věci, pak nelze rozsah plné moci vztáhnout pouze na samotné uzavření kupní smlouvy, ale též na práva a povinnosti, které „vyplynou pro účastníky jejím uzavřením“.

V otázce předpokladů pro aplikaci ustanovení § 428 odst. 3 obch. zák. dovolatel namítá, že odvolací soud pominul svědeckou výpověď zprostředkovatele, podle níž byly na vozidle v době prodeje zaneseny odtokové kanálky, v důsledku čehož došlo k zatékání vody do interiéru vozidla, a žalovaný o této vadě věděl. Dovolatel vyjadřuje mínění, že tato skutečnost byla příčinou vady komfortní jednotky, a kritizuje odvolací soud za to, že se touto otázkou nezabýval.

Dovolatel navrhuje, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný se ve svém vyjádření k dovolání ztotožňuje se skutkovými a právními závěry odvolacího soudu a navrhuje, aby dovolání bylo zamítnuto.

Se zřetelem k době vydání rozsudku odvolacího soudu se uplatní pro dovolací řízení - v souladu s bodem 7. článku II, části první, přechodných ustanovení zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony - občanský soudní řád ve znění účinném do 31. prosince 2012.

Po zjištění, že dovolání bylo podáno ve lhůtě stanovené v § 240 odst. 1 o. s. ř. oprávněnou osobou, při splnění podmínek povinného zastoupení předepsaných ustanovením § 241 o. s. ř., Nejvyšší soud dovodil, že dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., neboť směřuje proti rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé.

Nejvyšší soud tedy přezkoumal napadené rozhodnutí z hlediska uplatněných dovolacích důvodů, jsa jimi v zásadě vázán, včetně toho, jak je dovolatel obsahově vymezil (srov. § 242 odst. 3 větu první o. s. ř.), a dovolání shledal důvodným, byť nikoliv všem dovolacím námitkám lze přisvědčit.

Námitku vytýkající odvolacímu soudu, že nesprávně posoudil rozsah zmocnění J. T., resp. že nevzal zřetel na dobrou víru dovolatele v této otázce, Nejvyšší soud důvodnou neshledal.

Z ustanovení § 774 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, zrušeného ke dni 1. ledna 2014 (dále též jen „občanský zákoník“ či „obč. zák.“), vyplývá, že zprostředkovatelskou smlouvou se zprostředkovatel zavazuje obstarat zájemci za odměnu uzavření smlouvy. Podle ustanovení § 777 věty druhé obč. zák. zprostředkovatel je oprávněn za zájemce jednat nebo přijímat cokoliv, jen byl-li k tomu zmocněn písemnou plnou mocí.

Ustanovení § 31 odst. 1 obč. zák. stanoví, že při právním úkonu je možné dát se zastoupit fyzickou nebo právnickou osobou. Zmocnitel udělí za tímto účelem plnou moc zmocněnci, v níž musí být uveden rozsah zmocněncova oprávnění. Podle ustanovení § 32 odst. 2 věty první obč. zák. jedná-li zmocněnec jménem zmocnitele v mezích oprávnění zastupovat, vzniknou tím práva a povinnosti

přímo zmocniteli.

Dosavadní výsledky řízení před soudy nižších stupňů neskýtají podklad pro závěr, že zprostředkovatel byl žalovaným zmocněn též k jiným právním úkonům než k těm, které bezprostředně souvisely se zprostředkovávaným prodejem.

Zakládá-li dovolatel svou argumentaci na dikci smlouvy o zprostředkování (v části upravující zmocnění zprostředkovatele se podle obsahu jedná o smlouvu příkazní podle § 724 a násl. obč. zák.), podle níž byl zprostředkovatel zmocněn též k tomu, aby se zúčastnil všech jednání v této věci, pak vytrhuje toto slovní spojení z kontextu, v němž je jeho smysl (vůle stran jím projevená) zcela jednoznačný. Zprostředkovatel byl totiž podle smlouvy oprávněn zastupovat zájemce při sepsání a uzavření kupní smlouvy a k převzetí kupní ceny (srov. k tomu obdobně závěry rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28. února 2002, sp. zn. 25 Cdo 960/2000), a též k tomu, „aby se v souvislosti s tím (sic!) zúčastnil všech jednání v této věci, včetně zajištění a přepisu technického průkazu na nového majitele“. Pro vymezení rozsahu oprávnění zmocněnce jednat za zmocnitele ostatně není rozhodující dohoda o plné moci (srov. § 23 obč. zák.), typicky smlouva příkazní, neboť ta zakládá závazkový vztah mezi zmocnitelem a zmocněncem (tzv. vnitřní vztah); zmocněnec se jí zavazuje zastupovat zmocnitele v dohodnutém rozsahu. Rozhodující ve vztahu k třetím osobám (navenek) je plná moc jako osvědčení o existenci a rozsahu zastoupení, které zmocnitel – formou jednostranného právního úkonu - vystavuje zmocněnci pro účely jeho jednání s třetími osobami; jí se zmocněnec při takovém jednání vykazuje (v rozhodovací praxi soudů srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. prosince 1995, sp. zn. Odon 28/95, uveřejněný v časopise Právní rozhledy, svazek 3, ročník 1996, s. 117, a rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 16. ledna 2013, sp. zn. 31 Cdo 2038/2011, a v literatuře dílo Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník I. § 1 až 459. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 302). Vzhledem k tomu by mohl být v souzené věci obsah smlouvy právně významný pouze v tom případě, že by zprostředkovatel žalobci smlouvu (obsahující v článku 2 prohlášení žalovaného o udělení plné moci) předložil jako doklad o svém zmocnění a jeho rozsahu, tedy jako svého druhu plnou moc; poznatek o tom, že se tak stalo, však ve zjištěném skutkovém stavu věci zahrnut není.

Neobstojí ani konstrukce, jejímž prostřednictvím dovolatel prosazuje závěr o „univerzálním“ zmocnění zprostředkovatele, založená na argumentu, že prodávající zůstává „po celou dobu“ v anonymitě. Nejpozději z návrhu kupní smlouvy, předloženého v písemné formě, se totiž žalobce dozvěděl jméno a adresu prodávajícího. Není tu nic takového, co by opodstatnilo vývody dovolatele stran adresování všech právních úkonů souvisejících s kupní smlouvou na adresu zprostředkovatele. Ani z prohlášení prodávajícího k stavu vozidla v kupní smlouvě v žádném ohledu nevyplývají ty důsledky, které z nich dovolatel dovozuje.

V řízení též nevyšly najevo žádné skutečnosti, jež by mohly opodstatnit žalobcovu dobrou víru, že nároky z odpovědnosti za vady uplatňuje vůči prodávajícímu prostřednictvím jeho zmocněnce. Svědecká výpověď zprostředkovatele nasvědčuje opaku a z kupní smlouvy nevyplývá nic, co by mohlo opodstatnit přesvědčení, že se zmocnění vztahuje i na jiné úkony než na uzavření kupní smlouvy a přijetí části kupní ceny; zde nakonec není ani oné zmínky o zmocnění k účasti při souvisejících jednáních. Za těchto okolností je pak nadbytečné zabývat se otázkou, zda by dobrá víra dovolatele v existenci příslušného zmocnění zprostředkovatele mohla mít ty důsledky ve vztahu k žalovanému, které jí dovolatel připisuje (k ochraně dobré víry třetích osob v existenci zmocnění, popř. v jeho určitý rozsah srov. např. již citované rozsudky Nejvyššího soudu sp. zn. Odon 28/95 a sp. zn. 31 Cdo 2038/2011).

Důvodnost nelze přiznat ani té námitce, jejímž prostřednictvím dovolatel vytýká odvolacímu soudu, že věc nesprávně právně posoudil, jestliže neshledal důvody k aplikaci ustanovení § 262 odst. 4, části věty první za středníkem, obch. zák.

Dovoláním se tu otevírá otázka, v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu dosud neřešená, zda lze toto ustanovení aplikovat na právní vztahy mezi smluvními stranami, které nejsou podnikateli, leč jedna z nich jedná prostřednictvím podnikatele.

Podle ustanovení § 262 obch. zák. (ve znění novely provedené s účinností od 1. dubna 2003 zákonem č. 88/2003 Sb.) strany si mohou dohodnout, že jejich závazkový vztah, který nespadá pod vztahy uvedené v § 261, se řídí tímto zákonem. Jestliže taková dohoda směřuje ke zhoršení právního postavení účastníka smlouvy, který není podnikatelem, je neplatná (odstavec 1). Ve vztazích podle § 261 nebo podřízených obchodnímu zákoníku dohodou podle odstavce 1 se použijí, nevyplývá-li z tohoto zákona nebo ze zvláštních právních předpisů něco jiného, ustanovení této části na obě strany; ustanovení občanského zákoníku nebo zvláštních právních předpisů o spotřebitelských smlouvách, adhezních smlouvách, zneužívajících klauzulích a jiná ustanovení směřující k ochraně spotřebitele je však třeba použít vždy, je-li to ve prospěch smluvní strany, která není podnikatelem (odstavec 4).

Z dikce ustanovení § 262 odst. 4 obch. zák. je zřejmé, že zákon tu zdůrazňuje formální rovnost smluvních stran a autonomii jejich vůle jako zásadu (srov. část věty první před středníkem) a režim upravený v části věty za středníkem stanoví jako výjimku z této zásady (jako odchylku od uvedených obecných principů). Ochranu zakotvenou v ustanovení § 262 odst. 4, části věty první za středníkem, poskytuje účastníku smlouvy (kontrahentu), a to speciálně smluvní straně, jejíž statut je vymezen tím, že není podnikatelem.

Chrání-li zákon určitou kategorii osob jako smluvní stranu, jako účastníka dvoustranného (příp. vícestranného) právního úkonu zakládajícího závazkový právní vztah, pak jí (logicky) ochranu poskytuje proti druhé straně smlouvy. Ochrana smluvní strany charakterizované tím, že není podnikatelem, vůči druhé smluvní straně je pak opodstatněna pouze v situaci, kdy má druhá smluvní strana statut jiný, tj. že podnikatelem je.

Skutečnost, že smluvní strana, jež není podnikatelem, si zjedná pro obstarání uzavření smlouvy či (též) pro své zastoupení při jejím uzavření podnikatele (profesionála), z ní podnikatele nečiní; pro takové důsledky nelze nalézt oporu v zákoně. Uzavře-li proto taková strana smlouvu s osobou, jež rovněž nejedná v postavení podnikatele, pak se jedná o smlouvu mezi osobami, které nejsou podnikateli, a tyto osoby jsou též účastníky závazkového vztahu takovou smlouvou založeného.

Z toho pak – v rovině výkladu jazykového vyjádření - vyplývá, že na závazkové vztahy založené smlouvou, jejíž účastníky na obou stranách jsou smluvní strany, které nejsou podnikateli, se ustanovení § 262 odst. 4, části věty první za středníkem, obch. zák. nevztahuje. Nevztahuje se tedy ani na ty případy, kdy uzavření smlouvy obstará na základě zprostředkovatelské smlouvy uzavřené s jednou z takových smluvních stran podnikatel anebo kdy podnikatel za jednu z takových smluvních stran (jejím jménem a na její účet) smlouvu uzavírá.

K jinému výsledku nevede ani výklad e ratione legis. V tomto případě totiž dikce zákona odpovídá smyslu (účelu) právní úpravy.

Cíle právní úpravy obsažené v § 262 odst. 4 věty první obch. zák. v zákoně expressis verbis deklarovány nejsou a jejich vymezení nelze nalézt ani v důvodové zprávě k vládnímu návrhu zákona č. 370/2000 Sb., neboť k příslušné novelizaci § 262 obch. zák. došlo na základě pozměňovacích návrhů hospodářského výboru a ústavně právního výboru Poslanecké sněmovny. Žádnou relevantní zprávu v tomto ohledu nepodávají ani dostupné sněmovní materiály. K záměru, který zákonodárce zakotvením tohoto ustanovení do právního řádu sledoval, je tudíž třeba se dobrat z okolností, za nichž bylo zákonodárcem přijato.

Ustanovení obsažená nyní v § 262 odstavci 1 větě první a v odstavci 4 byla do obchodního zákoníku

vložena novelou provedenou s účinností od 1. ledna 2001 zákonem č. 370/2000 Sb. (v poněkud jiném znění, leč s totožným významem, který měl být později novelizovaným zněním toliko lépe vyjádřen – srov. důvodovou zprávu k bodu 183 vládního návrhu zákona č. 88/2003 Sb.). K témuž datu byly do vnitrostátního práva České republiky, do části první hlavy páté občanského zákoníku pod rubrikou „Spotřebitelské smlouvy“ zákonem č. 367/2000 Sb. implementovány tři směrnice Evropských společenství na ochranu spotřebitele, totiž směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách, směrnice Rady 85/577/EHS ze dne 20. prosince 1985 o ochraně spotřebitele při smlouvách sjednávaných mimo obchodní provozovnu a směrnice Evropského parlamentu a směrnice Rady 97/7/EC ze dne 20. května 1997 o ochraně spotřebitele z hlediska smluv sjednávaných na dálku. Nejen časová souvislost obou zmíněných novel a jejich souvislost věcná (z hlediska předmětu úpravy), nýbrž též souvislost funkční (jejich provázanost) z hlediska účelu novely obchodního zákoníku je zřejmá; účelem novelizace ustanovení § 262 obch. zák. zákonem č. 370/2000 Sb. bylo zabránit tomu, aby byla podřízením závazkového vztahu režimu obchodního zákoníku dohodou podle ustanovení § 262 odst. 1 obch. zák., ve znění účinném do 31. prosince 2000, vyloučena aplikace kogentních ustanovení sloužících k ochraně spotřebitele. O správnosti tohoto závěru svědčí též poznatky o námětech, které vzešly z projednání předlohy novely provedené zákonem č. 367/2000 Sb. v Senátu (srov. Fiala, J. Senát k novele ObčZ. Právní zpravodaj, 2000, číslo 8, s. 3).

Vykládané ustanovení tedy, byť samo nemá bezprostředně původ v právu Evropské unie, je reflexí implementace směrnic na ochranu spotřebitele do občanského zákoníku v předpisech zákoníku obchodního. Při jeho interpretaci je tedy třeba vzít zřetel na příslušné normy občanského práva. Občanský zákoník v páté hlavě své první části upravuje tzv. spotřebitelské smlouvy, jež definuje jako smlouvy, jejichž smluvními stranami jsou na jedné straně spotřebitel a na druhé straně dodavatel (§ 52 odst. 1). Dodavatelem má na mysli osobu, která při uzavírání a plnění smlouvy jedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, spotřebitelem pak osobu, která při uzavírání a plnění smlouvy nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti (§ 52 odst. 2).

Je především otázkou, zda slovní spojení „smluvní strana, která není podnikatelem“ užité v ustanovení § 262 odst. 4 věty první obch. zák. zahrnuje tutéž množinu subjektů jako definiční vymezení „osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti“, obsažené v ustanovení § 52 odst. 2 obč. zák. Užití interpretačního argumentu předpokladu racionálního zákonodárce, při zohlednění principu jednoty (vnitřní nerozpornosti) právního řádu, by samo o sobě vedlo k závěru, že porovnávané pojmy nemíří na zcela totožnou skupinu osob (rozumný zákonodárce by totiž ve dvou právních předpisech neoznačil tutéž právní entitu prostřednictvím různých výrazů, zejména jde-li o předpisy z téhož právního odvětví, přijímané v téže době, navíc při novelizaci zákonů, které jsou v poměru předpisu obecného a zvláštního). V takovém případě by tu však byl logicky k dispozici toliko závěr, že pojem užitý v obchodním zákoníku je užší, neboť nezahrnuje vůbec žádné podnikatele, ani ty, kteří „při uzavírání a plnění smlouvy nejednají v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti“. I při této výkladové variantě by tedy vycházelo, že „smluvní stranou, která není podnikatelem“, bude vždy spotřebitel, neboť množina osob, na kterou míří obchodní zákoník, je podmnožinou skupiny chráněné občanským zákoníkem. Výklad, podle něhož by byl pojem užitý v obchodním zákoníku širší a zahrnoval by tudíž i jiné osoby než spotřebitele ve smyslu občanského zákoníku, je z logiky věci (vzhledem k vyloženému vztahu těchto pojmů) v každém případě vyloučen. Nenabízí se tu ostatně vysvětlení, proč by mělo být zapovězeno vyloučit dohodou ta ustanovení občanského zákoníku, jejichž účelem je ochrana spotřebitele (srov. generální klauzuli obsaženou v § 262 odst. 4, části věty za středníkem, obch. zák.), ve vztahu k takovým osobám, které spotřebiteli ve smyslu občanského zákoníku nejsou, takže se na ně příslušná ustanovení občanského zákoníku v žádném ohledu nevztahují, bez zřetele na to, zda byla či nikoliv uzavřena dohoda upravená v ustanovení § 262 odst. 1 věty první obch. zák. Shora dovozené důvody novelizace obchodního zákoníku provedené zákonem č. 370/2000 Sb., jež se pojí k

ochraně spotřebitele implementované do občanského zákoníku, však svědčí pro jinou výkladovou variantu, totiž že pojmy v obou kodexech mají přes odlišné jazykové vyjádření týž obsah; není tu racionální důvod vyloučit z ochrany spotřebitele poskytované ustanovením § 262 odst. 4, částí věty první za středníkem, obch. zák. část osob, které občanský zákoník do kategorie spotřebitelů zahrnuje.

Je přitom nevýznamné pro řešení otázky otevřené dovolacímu přezkumu, že zatímco v pojetí občanského a obchodního zákoníku není poskytovaná ochrana omezena na fyzické osoby, pojem „spotřebitel“ definovaný v článku 2 písm. b) směrnice 93/13/EHS se vztahuje jen k osobám fyzickým [srov. rozsudek Soudního dvora Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr“) ze dne 22. listopadu 2001, ve spojených věcech C-541/99 a C-542/99, Idealservice] a též zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, který nabyl účinnosti dne 1. ledna 2011, považuje za spotřebitele jen fyzickou osobu [která nejedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání, srov. § 3 písm. a)]. Podstatné tu je, že na jiné osoby než na ty, které mají statut spotřebitele v úpravě občanského zákoníku, se ustanovení § 262 odst. 4, části věty první za středníkem, obch. zák. nevztahuje. Nejvyšší soud ostatně již ve stanovisku svého občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 9. října 2013, sp. zn. Cpjn 200/2011, uveřejněném pod číslem 79/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, ve vztahu k ustanovení § 262 odst. 1 věty druhé obch. zák., poskytujícímu ochranu účastníku smlouvy, který není podnikatelem, konstatuje jako zcela zřejmou skutečnost, že dohoda o volbě práva je omezena ochranou spotřebitele. Z názoru, že ustanovení § 262 odst. 4, části věty první za středníkem, obch. zák. míří speciálně na vztahy spotřebitelské, vychází též renomovaná komentářová literatura (srov. Pokorná, J., Kovařík, Z., Čáp, Z. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. II. díl. Praha : Wolters Kluwer ČR, a. s., 2009, s. 1296).

Spotřebitele pak občanský zákoník chápe výlučně jako účastníka spotřebitelské smlouvy, tedy smlouvy, jejíž druhou stranou je dodavatel (srov. § 52 odst. 1 obč. zák.). Osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy nejedná v rámci své podnikatelské činnosti, je tedy spotřebitelem pouze za předpokladu, že druhou smluvní stranou je dodavatel jako osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy jedná v rámci své podnikatelské činnosti, tedy podnikatel. Ochrana je tu poskytována nikoliv jakékoliv slabší smluvní straně (slabší z jakéhokoliv důvodu), nýbrž speciálně spotřebiteli jako smluvní straně typově (a priori, bez zřetele na okolnosti konkrétního případu) slabší oproti druhé smluvní straně - podnikateli. O tom, že v souzené věci druhá smluvní strana v postavení podnikatele (dodavatele) nebyla, není pochyb a skutečnost, že jednala prostřednictvím profesionála (na základě spotřebitelské smlouvy, jež s ním v postavení spotřebitele jako s dodavatelem uzavřela), na jejím postavení „nepodnikatele“ ničeho nezměnila.

Takovéto pojetí spotřebitele, spotřebitelské smlouvy a spotřebitelského závazkového vztahu shledává Nejvyšší soud (v rovině právní otázky řešené v souzené věci) konformním se zněním a účelem směrnic Evropské unie, v nichž má národní úprava na ochranu spotřebitele původ (k požadavku eurokonformního výkladu jako nepřímému účinku směrnic srov. např. rozhodnutí Soudního dvora ze dne 13. listopadu 1990 ve věci C-106/89, Marleasing SA proti La Comercial Internationale de Alimentacion SA, v rozsudku ze dne 27. června 2000 ve spojených věcech C-240/98 až 244/98, Océano Grupo proti Rocio Murciano Quintero, a v rozsudku ze dne 4. července 2006 ve věci C-212/04, Konstantinos Adeneler a další, a k autonomnímu charakteru práva Evropské unie, včetně pojmů v něm obsažených, srov. např. rozsudek Soudního dvora ze dne 14. října 1976 ve věci C-29/76, LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co. KG proti Eurocontrol, a v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu např. usnesení ze dne 27. září 2012, sp. zn. 33 Cdo 3793/2011, uveřejněné pod číslem 12/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a rozsudek ze dne 20. června 2013, sp. zn. 33 Cdo 1201/2012, uveřejněný pod číslem 93/2013 tamtéž).

Směrnice Rady 93/13/EHS výslovně vztahuje ochranu občana jako spotřebitele toliko na smlouvy uzavřené mezi občanem jako příjemcem zboží nebo služeb na straně jedné a prodávajícím zboží nebo

poskytovatelem služeb na straně druhé; srov. prohlášení v preambuli a článek 1 odst. 1, výslovně deklarující účel směrnice. „Spotřebitel“ je v článku 2 definován jako fyzická osoba, která ve smlouvách, na které se vztahuje tato směrnice, jedná pro účely, které nespadají do rámce její obchodní nebo výrobní činnosti nebo povolání, a „prodávající“ a „poskytovatel“ jako fyzická osoba nebo právnická osoba, veřejnoprávně nebo soukromoprávně vlastněná, která ve smlouvách, na které se vztahuje tato směrnice, jedná pro účely související s její obchodní nebo výrobní činnosti nebo povoláním.

Otázkou, jaký význam při posouzení statutu určité osoby jako spotřebitele má skutečnost, zda má její smluvní partner postavení podnikatele či nikoliv, se Soudní dvůr již zabýval. V rozsudku ze dne 5. prosince 2013 ve věci C-508/12, W. V. proti J. T., zdůraznil, že jednotlivé právní nástroje týkající se spotřebitelských vztahů uznávají potřebu chránit slabší smluvní stranu, pokud smlouva byla uzavřena mezi osobou, která nejedná v rámci profesionální nebo podnikatelské činnosti, a osobou, která jedná v rámci takové činnosti. Na základě toho pak uzavřel, že vzhledem k cíli ochrany spotřebitelů stanovenému unijním právem, který spočívá v obnovení rovnosti smluvních stran ve smlouvách uzavřených mezi spotřebitelem a podnikatelem, nelze použití těchto ustanovení rozšiřovat na osoby, vůči nimž tato ochrana není odůvodněná, přičemž nerovnost smluvních stran chybí i ve smluvním vztahu mezi dvěma osobami, které nejednají v rámci profesionální nebo podnikatelské činnosti. Na tento vztah se tedy nemůže vztahovat ochranný režim, který platí pro spotřebitele uzavírající smlouvy s osobami, které jednají v rámci profesionální nebo podnikatelské činnosti.

Je tu tedy rozsudek Soudního dvora, týkající se otázky v zásadě identické s tou, jež je významná pro výklad ustanovení § 52 obč. zák. a tudíž též pro výklad ustanovení § 262 odst. 4 obch. zák. Lze pak podpůrně zmínit též stanovisko generálního advokáta ze dne 14. června 2001 v již citované věci Idealservice, byť dovozené v jiné souvislosti (v otázce, zda lze ochranu spotřebitele vztáhnout též na právnické osoby), podle něhož ochrana spotřebitele jakožto výjimka ze zásady smluvní svobody musí být úzce interpretována.

Nejvyšší soud tedy při zkoumání, zda vzhledem k článku 267 Smlouvy o fungování Evropské unie a vzhledem k judikatorním závěrům, k nimž dospěl Soudní dvůr v rozsudku ze dne 6. října 1982 ve věci C-283/81, CILFIT, je v souzené věci jeho povinností jako soudu členského státu, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, obrátit se na Soudní dvůr s předběžnou otázkou, dospěl k závěru, že nikoliv, neboť se jedná o tzv. případ acte éclairé, tedy otázky již objasněné v předchozí existující judikatuře.

Shora popsané úvahy v sobě zahrnují odpověď i na otázku, zda lze ustanovení § 262 odst. 4, části věty před středníkem, obch. zák. na právní vztah, o nějž jde v souzené věci, aplikovat per analogiam.

Předpokladem užití analogie jako nástroje soudcovského dotváření práva je závěr o existenci tzv. otevřené nepravé (teleologické) mezery v právu. O takovou mezeru se jedná toliko v případě, kdy argumenty objektivně teleologického výkladu, které jsou relevantní při interpretaci příslušného ustanovení, platí i pro skutkové stavy, které nelze podřadit pod nejširší jazykový význam tohoto ustanovení (jsou tudíž v oblasti mimo rozsah pojmu). Stav, kdy pro jeden případ, znaky jehož skutkové podstaty jsou popsány v hypotéze právní normy, tu z jejího jazykového vladu vyplývá určitý následek stanovený v dispozici, pro jiný případ však nikoliv, ačkoliv se teleologie tohoto ustanovení (vzhledem k hodnotám a principům, na nichž je založen právní řád) vztahuje stejně na oba případy, se neslučuje s principem hodnotové bezrozpornosti právního řádu a opodstatňuje závěr o neúplnosti zákona, který je možno a nutno dotvořit prostřednictvím judikatury (srov. z rozhodovací praxe Ústavního soudu např. nález ze dne 25. června 2002, sp. zn. Pl. ÚS 36/01, uveřejněný pod číslem 80/2002 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, nález ze dne 6. března 2007, sp. zn. Pl. ÚS 3/06, uveřejněný pod číslem 41/2007 téže Sbírky a nález ze dne 13. prosince 2007, sp. zn. I. ÚS 318/06,

uveřejněný pod číslem 221/2007 tamtéž, z judikatury Nejvyššího soudu rozsudky ze dne 13. února 2013, sp. zn. 28 Cdo 2670/2012, ze dne 27. května 2013, sp. zn. 32 Cdo 2309/2011, a v právní doktríně např. Melzer, F. Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 228). Skutečnost, že na ochranu účastníka smlouvy, který není podnikatelem, proti druhé smluvní straně, která též není podnikatelem, leč za ni podnikatel jedná, právní předpisy nepamatují, teleologickou mezerou v právu není (nejde z pohledu obecných principů a hodnot o důsledek opomenutí zákonodárce).

Účelem ustanovení § 262 odst. 4 obch. zák. je (jak bylo shora dovozeno) zamezit vyloučení aplikace kogentních ustanovení soukromoprávních předpisů na ochranu spotřebitele podřízením závazkového vztahu mezi spotřebitelem a podnikatelem režimu obchodního zákoníku dohodou. Vzhledem k tomu jsou hodnoty, které se promítají v této normě, identické s těmi, jež opodstatňují zvláštní úpravu spotřebitelských smluv jako výjimku z principu autonomie vůle; jedná se o legitimní veřejný zájem na nastolení faktické, materiální rovnosti smluvních stran, opodstatněný nerovným postavením spotřebitele vůči podnikateli jako druhé smluvní straně (srov. k tomu judikaturu Ústavního soudu, např. nález ze dne 28. března 2006, sp. zn. Pl. ÚS 42/03, uveřejněný pod číslem 72/2006 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, a nález ze dne 1. března 2011, sp. zn. II. ÚS 2877/10, uveřejněný pod číslem 28/2011 tamtéž). Tyto hodnoty se na poměr mezi dvěma smluvními stranami, které nejsou podnikateli, nevztahují, neboť žádná z nich není stranou z hlediska svého postavení slabší. Zastoupení jedné ze stran podnikatelem z druhé smluvní strany typově slabší smluvní stranu nečiní; i tato strana si může zjednat zastoupení profesionálem. Pojetí prosazované dovolatelem by v praxi vedlo k nepřijatelným, až absurdním důsledkům. Jestliže by si jedna ze smluvních stran – nepodnikatelů v průběhu kontraktačního procesu zjednala zastoupení např. advokátem, tedy profesionálem, změnil by se v důsledku té samotné skutečnosti poměr mezi kontrahenty na vztah podléhající režimu ochrany spotřebitele? A zmocnila-li by za této situace advokáta ke svému zastoupení též druhá smluvní strana, došlo by znovu ke změně rozhodného právního režimu? Dovedeno do důsledků (argumentum ad absurdum) pohlíželo by se pak na závazkový vztah mezi osobami, které nejsou podnikateli, leč byly při jeho založení obě zastoupeny podnikateli, jako na vztah podléhající režimu obchodního zákoníku podle ustanovení § 261 odst. 1 obch. zák.? V duchu této logiky by nakonec muselo též platit, že pokud si spotřebitel pro uzavření a plnění smlouvy zjedná zastoupení profesionálem, statut spotřebitele a ochranu s tím spojenou pozbude. Neslučuje se s principem vnitřní nerozpornosti právního řádu, aby bylo pro právní režim závazkového vztahu určující, zda smluvní strana uzavře smlouvu osobně či zda si pro tento účel zjedná služby podnikatele.

Pro správnost závěru, že obecné principy a hodnoty opodstatňující zvláštní ochranu spotřebitele se nevztahují na osobu, jejíž druhou smluvní stranou je subjekt, který není podnikatelem, leč je podnikatelem zastoupen, svědčí též již zmíněný negativní postoj Soudního dvora k rozšiřování režimu ochrany spotřebitele na jiné osoby, vyjádřený ve věci C-508/12, W. V. proti J. T., a založený na axiologických argumentech.

Právní posouzení odvolacího soudu je tedy v této otázce správné.

U přípustného dovolání Nejvyšší soud přihlíží z úřední povinnosti (i když nebyly v dovolání uplatněny) i k vadám, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 242 odst. 3 věta druhá o. s. ř.). V souzené věci řízení takovou vadou postiženo je.

Podle ustanovení § 212a odst. 5 věty druhé o. s. ř. přihlíží odvolací soud k jiným vadám řízení (než k tam uvedeným tzv. zmatečnostem) před soudem prvního stupně, jen když mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci a jen jestliže za odvolacího řízení nemohla být zjednána náprava.

Mezi jiné vady řízení před soudem prvního stupně, které mohly mít za následek nesprávné

rozhodnutí ve věci, patří i nedostatky v poučovací povinnosti soudu prvního stupně podle ustanovení § 118a o. s. ř., podle něhož ukáže-li se v průběhu jednání, že účastník nevylíčil všechny rozhodné skutečnosti nebo že je uvedl neúplně, předseda senátu jej vyzve, aby svá tvrzení doplnil, a poučí jej, o čem má tvrzení doplnit a jaké by byly následky nesplnění této výzvy (odstavec 1). Má-li předseda senátu za to, že věc je možné po právní stránce posoudit jinak než podle účastníkova právního názoru, vyzve účastníka, aby v potřebném rozsahu doplnil vylíčení rozhodných skutečností; postupuje přitom obdobně podle odstavce 1 (odstavec 2). Zjistí-li předseda v průběhu jednání, že účastník dosud nenavrhl důkazy potřebné k prokázání všech svých sporných tvrzení, vyzve jej, aby tyto důkazy označil bez zbytečného odkladu, a poučí jej o následcích nesplnění této výzvy (odstavec 3).

Podle ustanovení § 213b o. s. ř. v odvolacím řízení se postupuje podle § 118a; tento postup však nemůže vést k uplatnění nových skutečností nebo důkazů v rozporu s ustanovením § 205a nebo 211a nebo k uplatnění procesních práv, která jsou za odvolacího řízení nepřípustná (odstavec 1). Porušení ustanovení § 118a odst. 1 až 3 soudem prvního stupně je vadou řízení, jen jestliže potřeba uvést další tvrzení nebo důkazy vyplyne z odlišného právního názoru odvolacího soudu (odstavec 2).

Jak se podává z obsahu spisu, soud prvního stupně vyhodnotil dohodu, podřizující závazkový vztah mezi účastníky obchodnímu zákoníku, jako neplatnou podle ustanovení § 262 odst. 1 věty druhé obch. zák., věc posoudil podle předpisů občanského zákoníku a dovolateli požadované plnění přiznal. Odvolací soud oproti tomu (implicite) důvody pro aplikaci ustanovení § 262 odst. 1 věty druhé obch. zák. neshledal, dovodil, že na věc se nevztahuje ani ustanovení § 262 odst. 4 obch. zák., a věc tudíž posoudil podle obchodního zákoníku. Měnící (zamítavý) výrok o věci samé pak založil na ustanovení § 428 odst. 1 a 2 obch. zák., neboť v rámci úvah o možné aplikaci ustanovení § 428 odst. 3 obch. zák. dospěl k závěru, podle něhož nebylo prokázáno, že žalovaný jako prodávající mohl o vadě vozidla při jeho převzetí vědět.

Odvolací soud tedy dospěl – oproti soudu prvního stupně – k odlišnému právnímu závěru ohledně hmotného práva, jímž se řídí závazkový vztah mezi účastníky. Kdyby k témuž úsudku dospěl již soud prvního stupně, musel by – v intencích ustanovení § 118a odst. 2 o. s. ř. – žalobce poučit, že věc je možno posoudit jinak než podle jím anticipovaného právního názoru (srov. dovolatelovo písemné podání ze dne 14. června 2010 na č. l. 112 spisu a jeho přednes při jednání konaném dne 16. června 2010) a že z pohledu tohoto jiného právního posouzení plyne potřeba doplnit tvrzení o skutečnostech umožňujících závěr, že předmětná vada vozidla je důsledkem skutečností, o kterých prodávající věděl nebo vědět musel v době dodání zboží (tj. o skutečnostech odpovídajících znakům skutkové podstaty obsažené v hypotéze § 428 odst. 3 o. s. ř.), a navrhnout k těmto tvrzením důkazy.

Žalobci se tohoto poučení nedostalo jen proto, že soud prvního stupně zaujal pro něho sice příznivý, leč z pohledu odvolacího soudu nesprávný právní názor. Poučovací povinnost stanovená v § 118a o. s. ř. je vybudována na objektivním principu; potřeba poskytnout poučení není podmíněna tím, zda se o ní soud prvního stupně vůbec dozvěděl. Jestliže soud prvního stupně účastníku potřebné poučení neposkytl, ačkoliv se tak mělo z pohledu odlišného právního názoru odvolacího soudu stát, porušil ustanovení § 118a o. s. ř. Reparovat v takovém případě absenci příslušného poučení postupem podle ustanovení § 213b odst. 1, části věty před středníkem, o. s. ř. je v odvolacím řízení založeném na systému neúplné apelace odvolacímu soudu ustanovením § 213b odst. 1, části věty za středníkem, o. s. ř. zapovězeno; ustanovení § 205a odst. 1 písm. d) o. s. ř., které připouští výjimku ze zákazu uplatnění nových skutečností a důkazů, se na posuzovanou procesní situaci nevztahuje. Na ni pamatuje ustanovení § 213b odst. 2 o. s. ř., které případ, kdy potřeba uvést další tvrzení nebo důkazy vyplyne z odlišného právního názoru odvolacího soudu, kvalifikuje jako vadu řízení, čímž se rozumí vada, jejíž náprava za odvolacího řízení nemohla být zjednána a musí mít tudíž za následek zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně podle ustanovení § 219a odst. 1 písm. a) o. s. ř. (srov. L. Drápal in Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád II. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s.

1724 a 1725).

Na tomto posouzení nic nemění ani skutečnost, že odvolací soud závěr o tom, že dovolatel v otázce vědomosti žalovaného o vadě vozidla neunesl důkazní břemeno, dovodil logickou úvahou (dedukcí) ze závěru, jímž oproti soudu prvního stupně usoudil, že nebyla prokázána ani existence této vady v rozhodné době, nehledě na to, že ani posledně zmíněný skutkový závěr nebylo možno učinit, aniž by mu předcházelo poučení dovolatele podle ustanovení § 118a odst. 3 o. s. ř.

Napadené rozhodnutí již z tohoto důvodu neobstojí, neboť je dán dovolací důvod stanovený v § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř.

V části, v níž dovolatel vytýká odvolacímu soudu, že při zjišťování skutkových předpokladů pro aplikaci ustanovení § 428 odst. 3 obch. zák. pominul svědeckou výpověď a nevzal zřetel na možnou příčinnou souvislost mezi zatékáním do vozidla a vadou komfortní jednotky, uplatňuje oproti svému přesvědčení (podle obsahu, srov. § 41 odst. 2 o. s. ř.) dovolací důvod stanovený v § 241 a odst. 3 o. s. ř., jehož prostřednictvím lze namítat, že rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v proveden dokazování. Činí tak po právu, neboť odvolací soud skutečně pominul určité skutečnosti, které vyšly v řízení najevo a kterým bylo třeba věnovat pozornost, neboť se mohou vyjevit jako právně významné. Odvolací soud založil závěr o tom, že nebyla prokázána existence předmětné vady vozidla v době jeho předání, pouze na úvaze, že znalec neměl původní komfortní jednotku k dispozici. Přehlédl přitom, že znalec v závěru písemného posudku (na č. l. 20 a 21) uvádí nejen, že na výskyt závady na komfortní jednotce lze usuzovat z charakteru jednotlivých závad a jejich množství, nýbrž i to, že skutečnost, že komfortní jednotka vykazovala závadu již při prodeji vozidla, mimo jiné vyplývá i z výpovědi zprostředkovatele. Ten jako svědek vypověděl, že v důsledku zanesených odtokových kanálků, které svádí vodu mimo umístění elektroinstalace, do vozidla již před jeho prodejem žalobci zatékalo a žalovanému byla tato skutečnost, která mohla být příčinou předmětné škody, známá. Odvolací soud ostatně pochybil a též v tomto ohledu zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, jestliže shledal závěry znaleckého posudku nepřesvědčivými, aniž znalce vyslechl a pokusil se zjednat si v této otázce jasno. Soud se může spokojit písemným posudkem znalce místo jeho výslechu jen v odůvodněných případech (§ 127 odst. 1 věta třetí o. s. ř.), o nějž nepochybně nejde v situaci, kdy má soud o správnosti písemně podaného znaleckého posudku zásadní pochybnosti (srov. k tomu mutatis mutandis závěry rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. července 2010, sp. zn. 21 Cdo 2458/2009, uveřejněného v časopise Soudní judikatura, sešit č. 4, ročník 2011, pod číslem 20).

V této souvislosti pak Nejvyšší soud toliko obiter dictum (nad rámec dovolacího přezkumu otevřeného uplatněnými dovolacími námitkami) upozorňuje na skutečnost, že – oproti názoru, z něhož vycházel odvolací soud – se vědomost prodávajícího v úpravě § 428 odst. 3 obch. zák. neváže k vadám zboží, nýbrž ke skutečnostem, jichž jsou vady důsledkem.

Protože rozhodnutí odvolacího soudu není z uvedených důvodů správné, Nejvyšší soud je, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty za středníkem o. s. ř. zrušil, spolu se závislými výroky o nákladech řízení [§ 242 odst. 2 písm. b) o. s. ř.], a věc podle ustanovení § 243b odst. 3 věty druhé o. s. ř. vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Autonomie vůle (exkluzivně pro předplatitele)
- Správní žaloba a trestní rozsudek
- Střídavá péče (exkluzivně pro předplatitele)
- Styk dítěte s rodičem (exkluzivně pro předplatitele)
- Nesprávné poučení
- Nájem bytu
- Nároky pozůstalých (exkluzivně pro předplatitele)
- Odpovědnost státu za újmu (exkluzivně pro předplatitele)
- Promlčení (exkluzivně pro předplatitele)
- Valná hromada (exkluzivně pro předplatitele)
- Doručování